

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ σέ δρόμους ποιμαντικής διακονίας

Μαραθώνιος καὶ Σκυταλοδρομία

Τοῦ Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου,
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἡ σκυτάλη καὶ ἡ παράδοσή της

Υπάρχουν στιγμές στὴ ζωὴ τοῦ κάθε ἀνθρώπου ποὺ εἶναι ὑπέρτατης σημασίας. Ὅπως ἡ στιγμή κατὰ τὴν ὁποία εἶναι ἔτοιμος νὰ παραδώσει τὴ σκυτάλη στὸν ἐπόμενο δρομέα καὶ αὐτὸς στὴ συνέχεια στὸν ἐπόμενο. Δὲν εἶναι ἀπαραίτητο νὰ μετέχει στὸ ἄθλημα τῆς σκυταλοδρομίας. Ὁ κάθε δρόμος μὲ πραγματικὴ καὶ μεταφορικὴ ἔννοια περιλαμβάνει αὐτὴ τὴν κορυφαία στιγμή τῆς παραδόσεως τῆς σκυτάλης, τῆς ὁποιασδήποτε σκυτάλης, στὸν ἐπόμενο, σ' αὐτὸν ποὺ ἀκολουθεῖ ἢ ἐξακολουθεῖ αὐτὸ ποὺ αὐτὸς ἔκανε μέχρι τώρα.

Γι' αὐτὸν ἡ στιγμή αὐτὴ δὲν εἶναι μονοσήμαντη. Ἀπὸ τὴ μία μεριά χαίρεται, ἀνακουφίζεται ποὺ ἀποθέτει ἓνα βᾶρος ποὺ μέχρι τώρα κατάφερε νὰ τὸ φέρει σὲ πέρασ, στὸ πέρασ τῆς διαδρομῆς ποὺ τοῦ εἶχε ὀριστεῖ. Εἶναι εὐχαριστημένος, γιατί ἄλλος πιά ἔχει τὴν εὐθύνη νὰ συνεχίσει τὸ ἀγώνισμα. Ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὅμως λυπᾶται ποὺ δὲν συνεχίζει, ποὺ δὲν εἶναι αὐτὸς ποὺ θὰ σπάσει τὸ νῆμα τοῦ τελικοῦ τερματισμοῦ. Ἄσχετα ἂν αὐτὸ ποὺ τοῦ ζητήθηκε τὸ ἐπιτέλεσε καὶ θὰ χαρεῖ καὶ στὸ τέλος ἂν καὶ ἐφ' ὅσον ἡ ὁμάδα του τερματίσει πρώτη καὶ νικήσει. Τελικά, ποῖο εἶναι ἐκεῖνο ποὺ μετράει; Τὸ ἀποτέλεσμα ἢ ἡ διαδικασία; Θὰ μπορούσαμε νὰ ἐκτείνουμε τὸ λόγο γιὰ νὰ συζητήσουμε τὸ διπλὸ ἐρώτημα ποὺ θέσαμε.

Ἐκεῖνο ποὺ πρὸς στιγμή εἶναι σημαντικό εἶναι ἡ ψυχολογία τοῦ ἀγωνιστῆ ἐκείνου, ποὺ γνωρίζει ὅτι δὲν εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος μιᾶς πορείας χωρὶς νὰ μπορεῖ κιόλας νὰ τὸ παραδεχθεῖ. Ἀκόμη κι ἂν ἀρχίσει κάτι δὲν εἶναι βέβαιος ὅτι θὰ τὸ τελειώσει· καὶ ὅμως θὰ ἦταν πολὺ εὐχαριστημένος νὰ τὸ τελειώνει. Στὸ τμήμα ἐκεῖνο ποὺ ἦταν ἐξουσιοδοτημέ-

νος τὰ κατάφερε μιὰ χαρὰ. Ἐφθασε νὰ παραδώσει τὴ σκυτάλη. Ἐτρεξε μὲ τὸ ρυθμὸ ποὺ ἔπρεπε νὰ διατρέξει τὴν ἀπόσταση. Δὲν ὑπέβραλε τὶς δυνάμεις του γιὰ νὰ τὶς ἔχει ἀκμαῖες ὅσο τὶς χρειαζόταν. Πρόσεχε τοὺς ἀντιπάλους του καὶ πρὸς τὸ τέλος τῆς διαδρομῆς του εἶχε καρφωμένα τὰ μάτια του στὸ χέρι τοῦ συναγωνιστῆ του γιὰ νὰ τοῦ ἐγχειρίσει σωστὰ τὴ σκυτάλη, ὥστε νὰ μὴ πέσει κάτω καὶ χαθεῖ χρόνος πολὺτιμος καὶ προσμετρηθοῦν στὴν ὁμάδα του σημεῖα ἀρνητικά.

Ἡ «χειραψία» αὐτὴ ἐνέχει πολλὲς σημασίες.

— Μπορεῖ νὰ εἶναι ἐπιθετικὴ. Τί νὰ κάνω, εἶμαι ἀναγκασμένος ἐκ τῶν πραγμάτων νὰ σοῦ παραδώσω τὴ σκυτάλη, τί κρίμα! Συνέχισε, λοιπόν, στὴ θέση μου, νὰ δοῦμε τί θὰ καταφέρεις, ἂν τὰ καταφέρεις.

— Μπορεῖ νὰ εἶναι συγκαταβατικὴ. Δὲν ἔπρεπε νὰ γίνεις. Βρέθηκες μπροστά μου καὶ σοῦ παραδίδω αὐτὸ ποὺ μέχρι στιγμή σήκωσα ἐγώ. Τουλάχιστον κτύπησε νὰ τὰ καταφέρεις ἐξ ἴσου καλά.

— Νὰ εἶναι ἐλπιδοφόρα. Ἦρθα μέχρις ἐδῶ, εὐτυχῶς ποὺ ὑπάρχει ὁ ἐπόμενος. Μπορεῖ νὰ καταφέρει νὰ κερδίσει τὴ δική μου ἀργοπορία μὲ καλύτερο χρόνο.

— Νὰ εἶναι ἐνθαρρυντικὴ. Διακρίνει τὸ ἀνήσυχο βλέμμα τοῦ ἐπόμενου τὴ στιγμή ποὺ τείνει τὸ χέρι του γιὰ τὴν παραλαβή. Ἡ δική σου ἢ «χειραψία» τὸν ὠθεῖ πρὸς τὴ νίκη. Τὸ βλέμμα σου τοῦ λείει τράβα ἐμπρός. Ἐσὺ θὰ τερματίσεις καὶ θὰ βάνεις τὸ «τέρμα» τῆς νίκης. Θὰ εἶμαι ἐκεῖ, θὰ χαρῶ μαζί σου.

Μὲ μικρὲς παραλλαγὲς θὰ παραθέταμε καὶ ἄλλες παραπλήσιες στάσεις τὴν καίρια στιγμή ποὺ ὁ καθένας ἀπὸ ἐμᾶς καλεῖται ἢ πιέζεται συναγωνιζόμενος νὰ παραδώσει τὴν «προτεραιότητα» σὲ ἄλλους. Θὰ προσυπέγραφα χωρὶς ἐνδοιασμοὺς τὴ φράση τοῦ Κώ-

στα Τσόκλη: «Σίγουρα όνειρευόμαστε τόν μα-
ραθώνιο, αλλά δυστυχώς τρέχουμε σέ σκυτα-
λοδρομία».

Κανόνες κυκλοφορίας και ή μεταφορά τους

Άσφαλώς πρέπει νά υπάρχουν κανόνες δε-
οντολογίας, «κώδικες όδικής κυκλοφορίας»,
πού όταν τηρούνται έξασφαλίζουν όμαλές συν-
θήκες διακίνησης ανθρώπων και άγαθών. Κώ-
δικες, όμως, και κανόνες προκαλούν σέ παρα-
βατικές συμπεριφορές. Πολλές φορές, για πα-
ράδειγμα, παρκάρουμε εκεί πού δέν έπιτρέ-
πεται ούτε νά σταματήσουμε.

Περνάμε μέ κόκκινο εκεί πού
δέν μπορούμε νά περάσουμε
ούτε υπό ίδιαν ευθύνην. Προ-
σπερνάμε εκεί πού άπαγορεύ-
εται και άλλοτε τρέχουμε μέ
τριάντα έμποδίζοντας έτσι
μιά όλόκληρη σειρά πού έρχε-
ται πίσω μας χωρίς νά τούς δι-
ευκολύνουμε στό παραμικρό
έπιλανθανόμενοι τών όπίσω
και μή ... έπεκτεινόμενοι πρós
τά μπροστά. Είναι κι αυτή
μιά κάποια στάση. Τήν κα-
ταλαβαίνεις. Σου θυμίζει τó
θεατρικό εκείνο έργο «ήρθα
και θα μείνω». Οί άνθρωποι
όπως και οί καταστάσεις έρχο-
νται και παρέρχονται και όχι
μόνο τήν άμετάκλητη στιγμή
του θανάτου τους.

Άν δανειστήκαμε παρα-
δείγματα από τήν κυκλοφορία αυτοκινήτων
είναι γιατί τó αυτοκίνητο έχει γίνει για τούς
περισσότερους ανθρώπους δεύτερη φύση και οί
κανόνες του είναι κατανοητοί, άν και όχι πά-
ντα άποδεκτοί. Υπάρχουν οί συμμορφούμενοι
και οί παραβαίνοντες.

Μέ λίγη «καλή» θέληση μπορεί ή έφαρ-
μογή τους νά μεταφερθεί σέ πλήθος άλλων
καταστάσεων: πολιτικών, κοινωνικών, οικονο-
μικών, εκπαιδευτικών, εκκλησιαστικών. Για
πράγματα, δυστυχώς, πού θα έπρεπε νά θεω-
ρούνται αυτόνοτητα είναι αναγκαίοι οί άγώνες.

Συμμετοχή. Λεπτομέρεια από τó τετράπτυ-
χο του ΑΘΗΝΑ 2004 (γιορτή, κληρονομιά,
συμμετοχή, ανθρώπινο μέτρο) για τούς
Όλυμπιακούς Άγώνες μέ έργα του Μουσεί-
ου Έλληνικής Παιδικής Τέχνης. Η «συμ-
μετοχή» είναι της Ναταλίας Κούρου, 9 έτων.

Η αυτόνοτη έναλλαγή στην έξουσία προσώ-
πων ή κομμάτων έκτρέπεται σέ μόνιμη κυ-
ριαρχία του ενός και μέ μέσα όχι πάντοτε κα-
θαρά και άπρόσβλητα. Κοινωνικές ομάδες με-
ταβάλλονται σέ ομάδες κρούσεως και άσκούν
καταπίεση σέ άλλες ομάδες πληθυσμού. Τά
μέσα πληροφόρησης παραπληροφορούν έκτο-
πίζοντας κάθε ύγιή έννημέρωση υπό τó βάρος
πληρωμένων άδρά διαφημίσεων ή μονόπλευ-
ρων πληροφοριών. Εύρωστοι οικονομικά όργα-
νισμοί και έπιχειρήσεις καταδυναστεύουν λι-
γότερο ισχυρούς παράγοντες και έπικρατούν
άπολύοντας εκείνους πού δέν μπορούν νά

άνταποκριθούν στις «νόρμες». Προϊστάμενοι άφαιρούν κάθε
πρωτοβουλία από ύφισταμέ-
νους και λαμβάνουν άποφά-
σεις μέ δικτατορικό τρόπο
άναιρώντας τó δικαίωμα δη-
μοκρατικών διαδικασιών από
συλλογικά όργανα. Πολλές
φορές δέν είναι εύκολο νά
άντισταθούν οί «άδύνατοι»
στις καταπιέσεις τών ισχυρο-
τέρων, οί όποιοι και κατοχυ-
ρώνουν τó δικαίο του ισχυρο-
τέρου ως κανόνα ζωής.

Συμβαίνει, όμως, και οί
άλλοι νά σπεύδουν νά έκδιώ-
ξουν τούς προηγούμενους μιάν
ώρα άρχύτερα, πρò τής ώρας
τους, μεταχειριζόμενοι βία,
προπηλακισμούς, ύβρεις, πιέ-
σεις, συσπειρώσεις. Η φυσική
διαδοχή γίνεται παρά φύσιν

άκολουθία. Ζητούμενο είναι πάντοτε ποιά ή
φυσική και ποιά ή παρά φύσιν άντικατάστα-
ση. Τó «ούδεις άναντικατάστατος» είναι μιá
γενική άρχή προφερόμενη ευκαίρως – άκαίρως.
Πρέπει, όμως, νά τονιστεί ότι καθώς υπάρχουν
«γνήσια άνταλλακτικά» του έργοστασίου, δια-
τίθενται και άλλα προβαλλόμενα ως «έφάμιλ-
λης ποιότητας» (έρζατς).

Τó ούπω και τó νυν

Τó σημαντικό είναι νά κατανοήσουν και οί

μέν και οί δέ, ὅλοι μας δηλαδή, ποιά εἶναι ἡ ὥρα μας. Για νά εἵμαστε βέβαιοι πότε «οὐπω ἦλθεν ἡ ὥρα μου» καί πότε «νῦν ἐστι», ἔτσι ὥστε νά μὴν δίνουμε δικαιώματα στοὺς ἄλλους νά σιγοψιθυρίζουν καί νά εὐχονται τὸ «ἀμὴν, καί πότε»!

Τὰ σύγχρονα κράτη, βεβαίως, ἔχουν ρυθμίσει ἔτσι τὰ πράγματα, ὥστε μὲ τὸ καθεστῶς τῶν συντάξεων νά ἐπέρχεται ἕνα εἶδος φυσικῆς ἀντικαταστάσεως προσώπων στὶς διάφορες ὑπηρεσίες. Ἄλλὰ καί ἐκεῖ, ἔτσι ὅπως ζοῦμε τὰ τελευταῖα χρόνια, δέν ὑπάρχει ὁμοφωνία ἀνάμεσα στοὺς κοινωνικοὺς ἐταίρους. Ἀπαιτεῖται ἐπίμονα ἡ ἐξίσωση ἀνδρῶν καί γυναικῶν ὡς πρὸς τὸν χρόνο συνταξιοδοτήσεως. Ἐπιδιώκεται οἱ ἀπασχολούμενοι στὰ βαρέα καί ἀνθυγιεινὰ ἐπαγγέλματα νά δικαιοῦνται πιὸ πρόωρης ἀποχωρήσεως ἀπὸ τὴν ἐνεργὸ δραστηριότητα. Ἐρωτᾶται, ὅμως: οἱ συνταξιοδοτούμενοι θά μποροῦν νά ἐργάζονται καί μετὰ τὴ συνταξιοδότηση; Καί τότε, πῶς εἶναι δυνατὸν νά λυθεῖ τὸ θέμα τῆς ἀνεργίας καί τῆς ἀπασχόλησης τῶν νέων; Ὅπως βλέπετε, τὰ πράγματα δέν εἶναι ἀπλὰ οὔτε ἐπιδέχονται ἀφελεῖς καί πρόχειρες λύσεις.

Τὸ ζήτημα εἶναι, οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἀποχωροῦν ἀπὸ τὴν ἐνεργὸ δράση νά μὴ παραιτοῦνται καί ἀπὸ τὴ δημιουργικὴ δραστηριότητα. Ἐξαρτᾶται, βέβαια, καί ἀπὸ αὐτοὺς καί ἀπὸ τὴν κοινωνία ἀλλὰ καί ἀπὸ τὶς ὑπηρεσίες, στὶς ὁποῖες γιὰ ἕνα μεγάλο διάστημα διακόνησαν, νά διευθετήσουν ἔτσι τὰ πράγματα, ὥστε οἱ ἀποχωροῦντες νά μποροῦν νά διαθέσουν τὶς ὅποιες δυνάμεις καί ἐμπειρίες τοὺς δημιουργικὰ καί μετὰ τὴν κατὰ νόμον ἀποχώρησή τους.

Ἡ εἰκόνα τῆς σκυταλοδρομίας μπορεῖ νά εἶναι μία ἐπαγωγὸς ἔννοια γιὰ τὴ λύση αὐτοῦ τοῦ σπουδαίου προβλήματος ποὺ δυσκολεύει τοὺς ἀνθρώπους καί τὶς κοινωνίες στὶς ὁποῖες ζοῦμε. Ἀρκεῖ νά *συν-ταχθοῦμε* δημιουργικὰ —ὄχι ἀπλῶς νά συνταξιοδοτηθοῦμε— καί νά *ἀπο-τάξουμε* κάθε λογισμὸ ἀλλότριο καί μὴ δημιουργικό. Τότε, ποίος ξέρει, τὰ ἀθλήματα μποροῦν νά γίνουν καί ἄθλοι καί νά ἐπακολουθήσουν καί ἔπαθλα!

ΙΕΡΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΙΣΚΕ)

Σοφοκλέους 4, Ἀθήνα 105 59

Ἡμέρες καί ὥρες λειτουργίας: Τρίτη & Πέμπτη 10-12 μ.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου Κληρικῶν Ἑλλάδος ἀνακοινώνονται τὰ κάτωθι:

1. Τὸ Προεδρεῖο τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου μετὰ τὴν ἀνάληψη τῶν καθηκόντων του, ἐνημέρωσε δι' ἐπιστολῆς γιὰ τὴν νέα σύνθεση τοῦ Προεδρείου τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο, τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸν Ὑπουργὸ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων, τὸν Ὑπουργὸ Ἐργασίας καί Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καί τὸν Γενικὸ Γραμματέα Θρησκευμάτων τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων.

2. Τὴν Πέμπτη 10 Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. εἶχε συνάντηση στὸ Ὑπουργεῖο, μὲ τὸν Ὑπουργὸ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων κ. Πέτρο Εὐθυμίου καί τὸν Γενικὸ Γραμματέα Θρησκευμάτων κ. Ἰωάννη Κουιδάρη, μὲ τοὺς ὁποῖους συζητήθηκαν θέματα ποὺ ἀφοροῦν τὸν ἐφημεριακὸ κλῆρο, καί ἐπιβεβαιώθηκε ἡ ἐπιθυμία τοῦ κ. Ὑπουργοῦ διὰ τὴν ὑποστήριξη τοῦ αἰτήματος τῆς καταβολῆς καί στοὺς ἐφημερίους τοῦ ἐπιδόματος εἰδικῆς παροχῆς.

3. Τὴν Τρίτη 22 Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ., μετὰ τὴν τακτικὴ Συνεδρία τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου, τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο σύσσωμο ἐπισκέφθηκε στὸ γραφεῖο του στὴν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν, τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο, γιὰ νά ὑποβάλει τὰ σέβη του καί τὶς εὐχές του, γιὰ τὴν ὀνομαστικὴ του ἑορτῆ. Ἡ συνάντηση διεξήχθη σὲ κλίμα ἀγάπης καί ἐγκαρδιότητος. Ὁ Μακαριώτατος ἐξέφρασε τὴν ἱκανοποίησή του γιὰ τὴν ἐπίσκεψη αὐτῆ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἱστορικοῦ αὐτοῦ Συνδέσμου, καί ἔκανε γνωστὴ τὴν ἀγάπη καί τὴν μέριμνά του γιὰ τὸν ἐφημεριακὸ κλῆρο. Κατόπιν συζητήθηκαν διάφορα θέματα καί μεταξύ τῶν ἄλλων ὁ Μακαριώτατος ἐνημέρωσε τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὶς ἐνέργειες στὶς ὁποῖες προέβη πρὸς τοὺς ἀρμοδίους Ὑπουργούς, γιὰ τὴν ἱκανοποίηση τοῦ αἰτήματος περὶ χορηγήσεως τοῦ ἐπιδόματος εἰδικῆς παροχῆς καί στοὺς ἐφημερίους τῆς χώρας. Τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου εὐχαρίστησαν τὸν Μακαριώτατο καί συνεφώνησαν στὴ συνέχιση μιᾶς ἀγαστῆς συνεργασίας γιὰ τὴν ὑποβοήθηση τοῦ ἔργου τῆς Διοικούσης Ἐκκλησίας καί τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου.